

Zemlje kandidati za članstvo u EU

Vaša uloga kao ministar/ka vanjskih poslova zemlje kandidata

Izvod iz preambule Ugovora o Evropskoj uniji prema Nici:

(...) REŠENI da obeleže novi etapu u procesu evropske integracije koja je započela stvara-njem Evropske zajednice, PODSEĆAJUĆI na istorijski značaj okončanja podele evropskog kontinenta i na potrebu da se uspostave čvrste osnove za izgradnju buduće Evrope, POTVRĐUJUĆI svoju privrženost načelima slobode, demokratije i poštovanja ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i pravne države, (...)

U ŽELJI DA ojačaju demokratski karakter i uspešnost delovanja institucija, kako bi im se omogućilo da, u jedinstvenom institucionalnom okviru, ispunjavaju zadatke koji su im povereni, (...)

REŠENI da nastave proces stvaranja sve čvršćeg jedinstva među narodima Evrope, u kojoj se odluke donose na nivou što je moguće bližem građanima, u skladu sa načelom subsidiarnosti,

IMAJUĆI U VIDU dalje mere koje je potrebno preduzeti radi napretka evropske integracije,

S promjenama u istočnoj Evropi krajem osamdesetih godina Evropska unija bila je pod jakim pritiskom da nastavi s proširenjem i da otvori perspektivu za pristupanje i mlađih istočnim i jugoistočnim državama.

Evropska zajednica stajala je u početku bespomoćno prema tranziciji u istočnoj Evropi. Nije bila pripremljena na tamošnje promjene i političke i ekonomski posljedice za Uniju koje su se događale uslijed tranzicije.

Onda je Unija ipak reagirala s uspostavljanjem različitih programa pomoći u procesu tranzicije i približavanju ovih zemalja EU-u. Program PHARE bio je u početku namijenjen samo Poljskom i Mađarskoj, ali se kasnije proširio na sve srednoevropske i istočnoevropske zemlje kandidate. Daljnji programi su ISPA (mjere za obnavljanje infrastrukture u oblastima okoliša i saobraćaja) i SAPARD (mjere poboljšanja strukture u poljoprivredi).

U okviru strategije približavanja do pristupanja kandidata dolazi u etapama. Međukorak su evropski sporazumi koji prepostavljaju slobodnu trgovačku zonu, praćenu političkim dijalogom i ekonomskom pomoći.

Početkom novog stoljeća grupa zemalja kandidata, nakon što je pristupilo 12 zemalja, sastoji se iz svega nekoliko država. Ipak, i dalje postoji interes preostalih zemalja da postanu članicama Unije. Sve više jugoistočne zemlje, kao što su Hrvatska i Grčka, žele saradnju i priključenje Evropskoj uniji.

Zemlje voljne za pristupanje nisu homogene grupacije. Političko i ekonomsko stanje reformi u istočnoj i jugoistočnoj Evropi vrlo je različito. Svima njima je ipak zajednički cilj, a to je pristupanje Evropskoj uniji, odn. stvaranje jasne perspektive za priključenje u dogledno vrijeme.

Kao ministar/-ka inostranih poslova jedne od zemalja koja želi da postane član EU/koja želi da potpiše sporazum o stabilizaciji i pridruživanju Vi ste svesni, da u Vašoj zemlji mora još mnogo da se uradi po pitanju nastavka sprovođenja ekonomskih reformi, jačanja administrativnih i demokratskih struktura. Istovremeno vam je poznato, da nekim zemljama članicama leži u interesu da odlažu proces proširenja. Zbog toga prilikom Vaše prezentacije u Savetu ukazujte i na značaj ujedinjene Evrope i neophodnost prevazilaženja podele kontinenta, na šta su se zemlje članice obavezale potpisivanjem Ugovora iz Amsterdama. Govorite i o obostranoj koristi brzog proširenja.

Kao ministar inostranih poslova Vi naravno zastupate interese svoje države, ali važno je i korisno da održavate kontakt sa kolegama iz ostalih zemalja koje žele članstvo i tražite jednu zajedničku strategiju, da bi time Vaša želja za prijemom u EU, Savet EU i u Evropski parlament našao odjeka i dobio na značaju

Da biste povećali izglede za skoriji ulazak u EU, na raspolaganju vam stoje neka sredstva, koja možete koristiti po svojoj proceni:

- Pokušavate uspostaviti neformalni kontakt s ministrima/cama jedne od zemalja članica koji će potpisati Vaš zahtjev za pristupanje i Vaš upit predočiti Uniji preko Savjeta.
- Postojeće konflikte (npr. pogranični sukobi sa drugim državama) ili probleme Vaše države možete rešiti diplomatskom spretnošću i time dokazati svoju spremnost da ispunite kriterijume za članstvo
- Ne dozvoljavate da Vas prilikom prezentacije u Savetu Unije brojčana nadmoć izbací iz takta. Svi ste jednaki.
- Pokušavate da utičete na predstavnike medija, da bi Vaša zemlja u medijima bila predstavljena pozitivno.

Čl. 49 (bivši Član O) [Prijem novih članova]

„Svaka evropska država (...) može podneti zahtev, da postane članica Unije. Ona svoj zahtev upućuje Savetu, koji, posle konsultovanja Komisije i dobijanja saglasnosti Evropskog parlamenta jednoglasno donosi odluku. Evropski parlament usvaja svoju odluku apsolutnom većinom (*prim. autora: više od 50% poslanika*) članova koji ga čine.“

Vaš zadatak kao izaslanika/izaslanice jedne od zemalja koje žele da postanu članice EU:

1. Upoznajte se sa svojom specifičnom ulogom; prilikom pozdravnog govora Predsednika Komisije imate priliku da stupite u prve neformalne kontakte.
2. Formulišite zahtev za članstvom/Sporazum o stabilizaciji i asocijaciji koristeći proloženi formular
3. Svoju zahtev lično predajete Predsednici/Predsedniku Saveta Evropske Unije.
4. Imate informativni razgovor sa Evropskom Komisijom; Razvijate strategiju i taktiku za predstojeće pregovore; Organizujete konferenciju za novinare i predajete predstavnicima štampe informacije o vašoj zemlji
5. Prezentujete svoj zahtev za prijem u članstvo EU Savetu Evropske Unije i u Odboru za inostrane poslove Evropskog Parlamenta.
6. Sa Savetom i Komisijom vodite pregovore o uslovima za prijem/Sporazum o stabilizaciji i asocijaciji
7. Možete prisustvovati glasanju u Savetu Evropske Unije i Evropskom Parlamentu.
8. Pripremate govor za predstojeću konferenciju povodom prijema.
9. Za vreme svečane konferencije povodom prijema držite kratak govor (2 min) i u nastavku ste spremni za moguće intervjuje ili TV-emisije.

Zemlja	Povrsina u km2	Broj stanovnika	Bruto nacionalni prirastaj u USD po stanovniku	Neza-poslenost %	Inflacija %	Prirodni rast %	Valuta
Albanija	28.748	3.172.000	2.930	13,2 (2007)	3,1 (2007)	5,0 (2007)	1 Lek = 100 Qindarka
Bosna-Hercegovina	51.129	3.926.000	3.230	31,0 (2006)	2,5 (2007)	6,0 (2005)	1 konvertibilna marka = 100 Fening
Kosovo	10.887	2.127.000	k. A.	35 – 50	0,5 (2005)	k. A.	10 Euro = 100 Cent
Hrvatska	56.542	4.441.000	9.310	11,6 (2007)	2,9 (2007)	4,8 (2205)	1 Kuna = 100 Lipa
Makedonija	25.713	2.036.000	3.070	35,0 (2007)	2,3 (2007)	3,0 (2006)	1 Denar = 100 Deni
Crna Gora	13.812	601.000	4.130	9,0 (2006)	3,5 (2006)	16,1 (2006)	1 Euro = 100 Cent
Srbija	88.361	7.439.000	4.130	18,8 (2007)	6,8 (2007)	5,7 (2006)	1 Novi Dinar = 100 Para
Turska	779.452	72.975.000	5.400	9,9 (2007)	8,4 (2007)	6,1 (2006)	1 Neue Lira = 100 Kurus

www.weltalmanach.de (2009)

Albanija

Glavni grad:	Tirana
Državno uređenje:	Republik
Površina:	28.748 km ²
Broj stanovnika:	3,172.Mio.
BND po stanovniku:	2.930 US-dolara
Stopa rasta:	5,0%
Stopa nezaposlenosti:	13.2%
Jezici:	Albanski
Religije:	70% muslimani, 20% pravoslavni kršćani, 10% katolici
Etničke grupe:	95% Albanci, makedonske, grčke i dr. manjine
Predsjednik države:	Bamir Topi
Premijer:	Sali Berisha
Daljnje informacije:	www.botschaft-albanien.de

www.weltalmanach.de (2009)

Vi ste izaslanik/izaslanica Albanije u pregovorima sa EU. Težite što skorijem priključenju Vaše zemlje EU. Prilikom pregovora možete se osvrtati na podatke iz istorije, politike i ekonomije, koji su dole navedeni. Naravno, možete prikrivati ili ulepšavati neke ne tako povoljne podatke. Imajte uvek na umu da je Vaš cilj brzi ulazak Vaše zemlje u EU!

Albanija (albanski: *Shqipëri/Shqipëria* ili *Republika e Shqipërisë*) jeste zemlja u jugoistočnoj Evropi. Graniči na sjeveru s Crnom Gorom i Kosovom, na istoku s Makedonijom, a na jugu s Grčkom. Prirodne granice ima na Jadranskom moru i Jonskom moru, pa se stoga ubraja u zemlje Mediterana. Albanija je članom u Ujedinjenim narodima i u Vijeću Evrope. 3. aprila 2008. g. Albanija je pozvana u NATO da pristupi 2009. g.

Sa svojom površinom od 28.748 km² Albanija je nešto manja od Belgije i ima otprilike 3,2 miliona stanovnika.

Albanija se proteže na obali 362 kilometra, s mnogo preskovitih i šljunkovitih plaža. Poznate destinacije za godišnje odmore su Durrës, Vlora, Shëngjin Velipoja na Jadranskom moru i Dhërmi, Himara i Saranda na Jonskom moru. Na jugu (Otrantov prolaz) albanska obala daleko je od Italije samo 71 kilometar.

55% albanskog stanovništva živi na selu. Etnički gledano, Albanija je poslije Grčke najhomogenija balkanska zemlja: gotovo 90% stanovništva su Albanci. Na jugu zemlje postoji velika grčka manjina. Ostale grupe su slavenski Makedonci u istočnom graničnom području, kao i Romi i Vlasi.

U antičkoj dobi na području današnje Albanije su živjeli Iliri, Indoevropski narod koji se pojavio otprilike oko 1000 p.n.e. Njihov glavni grad je bio Skadar u sjeverozapadnoj Albaniji koji je još uvijek naseljen. Rimljani osvajaju područje godine 9. i teritorija moderne Albanije je podjeljeno između rimske provincije Makedonija, Dalmacija i Epirus.

Tokom većine srednjeg vijeka, Albanija pripada Bizantu. Albanci se kao Albanici prvi put spominju 1043. godine. 1204. godine, zbog pomoći u ratovanju protiv Mlečana, Bizant uspostavlja nezavisnu albansku kneževinu Epirusa.

1478. godine, albansku državu osvaja Osmansko carstvo, ali jedino nakon otpora Albanaca pod vodstvom čuvenog Skanderbega. U Osmanskem carstvu, Albanci prelaze su na Islam. Albanska islamska zajednica je bila podjeljena među Sunita i Bektaša.

U drugoj polovini 19. vijeka počinje Albanski Nacionalni Pokret. 1878. godine napravljen je Prizrenski savez sa ciljom da se napravi nezavisna Albanska država. U ova doba je napravljena moderni alfabet Albanskog jezika.

Albanija dobiva svoju nezavisnost od Osmanskog carstva 1912. godine. 1928. godine Ahmed-beg Zogu, sin vođe jednog Albanskog plemena, uspije nagovoriti parlament da pretvori Albaniju u kraljevinu, a da on postane kralj. Kralj Zogu vlada Albanijom do 1939. godine, kad je osvaja fašistička Italija.

Nakon Drugog svjetskog rata, Albanija postaje komunistička država. Nad njom vlada Enver Hodža koji prvo pokušava preuzeti Jugoslavenski komunizam, pa onda Sovjetski i konačno Kineski. Nakon kraja Kineske izolacije prema zapadu, Hodža prekida odnose između Albanije i Kine te upostavlja politiku izolacije Albanije. Ova politika uzrokuje propašću Albanske privrede.

Enver Hodža umire 1985. godine i reforme prema demokraciji počinju 1991. godine nakon pada komunizma širom svijeta. Demokratski ustav je upostavljen 1998. godine. Nova demokratska Albanija je jedna od najsiromašnijih država u Evropi.

Politički sistem i unutrašnja politika

Šef države je predsjednik, kojeg indirektno bira narodna skupština (Na Albanskom, Kuvendi Popullor). Predsjednik služi pet godina. Predsjednik bira predsjednika vlade i 26 članova vijeća ministara.

Narodna skupština je zakonodavno tijelo države. Ona se sastoji od 140 članova. Od ovih, 100 su direktno izabrani na državnim izborima svakih četiri godina. Ostali 40 članova su izabrani prema proporcionalnom sistemu.

Sudska podružnica se sastoji od ustavnog suda, sudova za obraćanje javnosti i distrikt sudova. Ustavni sud se sastoji od devet članova koji su popularno izabrani i koji mogu služiti za maksimum devet godina. Postoje tri vrste nadležnosti, a to su kriminalska, civilna i vojna. Vrhovni sud za obraćanje javnosti se sastoji od 11 članova koje bira narodna skupština da služe za 7 godina.

Najpopularnije stranke u Albaniji su Socijalistička stranka, Savezna demokratska stranka, Nova demokratska stranka, i Socijalistička demokratska stranka.

Privreda

Albanija je jedna od najsiromašnijih evropskih država. Polovina privredno aktivnog stanovništva se bavi poljoprivredom, a petina radi u inostranstvu. Ekonomski problemi su, između ostalih, visoka stopa nezaposlenosti, korupcija i organizovani kriminal.

Privredno samoizoliranje za doba Envera Hodže i novčarske manipulacije 1990-ih su još više pogoršale i obeznadile gospodarsku sliku te zemlje.

Zemlja praktički nema izvoz, a uvozi velike količine hrane iz Grčke i Italije. Priljev novca je mahom od finansijske pomoći i od ljudi koji rade u inostranstvu.

Albanija ima obalu na dva evropska mora, Jonsko i Jadransko. Jonsko more je poznato po čistoj, bistroj vodi, od Valone do grčke granice. Na Jadransko more Albanija izlazi od Valone, do granice sa Crnom Gorom. Poznato je po pješčanim plažama.

Do 2000., jonske plaže su bile prilično naseljene, ali samo lokalnim stanovništvom. Između 1990. i 2000. godine, zemlja je prošla kroz političke, ekonomске i socijalne prevrate. Od tog razdoblja je Albanija povećala postotak zaposlenosti i suzbila korupciju, što je ojačalo turizam.

Značajnije luke u međunarodnom prometu su morske luke Drač, Sarande i Valona.

Albanija ima 570.000 hektara oranica, 405.000 hektara livada i pašnjaka, te 124.000 hektara na kojima su zasađeni vinogradi i voćnjaci. Više od 50% radno sposobnih Albanaca zaposleno je u ovoj grani gospodarstva. Zemljoradnja je većinom samoopskrbna ili je namjenjena domaćem tržištu. Glavni proizvodi su pšenica, kukuruz, krumpir, te duhan koji je značajan izvozni proizvod. U brdskim i planinskim područjima države predvladava stočarstvo. Ribarstvo je skromno i razvijeno u obalnom području te na Ohridskom i Skadarskom jezeru. Voćarstvo i vinogradarstvo razvijeni su na sjeveru Albanije, a proizvode se maline, naranče i stolno grožđe.

Rudno bogastvo bilo je osnova brze industrializacije u socijalističkom vremenu. Važna je bila kromova ruda, bakrov pirit, nikal i lignit. Devedesetih godina proizvodnja je postupno opala, dok je proizvodnja željeza i nikla napuštena. Postoji i eksploatacija nafte i zemnog plina u obalnoj ravnici.

Turizam je u Albaniji skroman zbog slabe prometne i sve ostale infrastrukture, te nesigurnih unutrašnjih prilika. U izgradnji je više turističkih središta na jadranskoj obali.

Taktika:

Vi ste predstavnik/-ca Vaše zemlje. Majte uvek na umu sledeće: Vaš cilj je ulazak Albanije u Evropsku uniju! Stoga morate uveriti partnere sa kojima pregovarate da je Albanija zrela za članstvo. Ukazujte na velike uspehe rada vlade i objasnite planove za dalje reforme.

Albanija je postigla određene napretke u oblasti demokracije i državnopravnosti. Ovo vrijedi i za poštivanje ljudskih prava i zaštiti manjina, kao i jačanje prava vlasništva.

Albanija je imala i dalje pozitivnu ulogu u očuvanju stabilnosti u regiji i doprinijela je zaključenju regionalnog sporazuma o slobodnoj trgovini (CEFTA). Dodatno, potrebno je poboljšati međusobnu demokratsku saradnju i izgraditi funkcionirajući stranački sistem kao osnovu demokracije.

Ova država napravila je napretke u stvaranju fukncionirajuće tržišne ekonomije. Sada su potrebni daljnji značajni reformski napor i kako bi se morago dugoročno održati konkurenčki pritisak i tržišne snage unutar EU-a. Registrirana nezaposlenost je velika, ali se smanjila. Privatizacija je 2007. g. dobila novi poticaj. Vrlo kritično snabdijevanje energijom često Vam stoji na putu da napravite stvarne napretke na ovom polju.

Albanija je postigla napredak u usklađivanju pravnih normi, političkih mjera i kapaciteta u skladu s evropskim i u provođenju svojih trgovinskih obaveza iz Interim-sporazuma. U nekim oblastima kao što su carina, konkurenčija i suzbijanje organiziranog kriminala koji se vežu za ranija očekivanja nisu ispunjena očekivanja Evropske unije.

U vezi s neovisnosti Kosova podržavali ste ga stalno i želite brz ulazak Kosova u Evropsku uniju. Lobirajte kod Španije, Grčke, Kipra, Rumunije i Slovačke da priznaju neovisnost Kosova kao prvi korak u pravcu EU-a.

U slučaju spora oko imena Makednije možete imati posredničku ulogu. S jedne strane želite podržati Albance koji žive u Makedoniji, a s druge strane ste zainteresirani za dobre odnose s Grškom.

Lobirajte prije svega kod Italije za svoj želju za pristupom i podsjetite je na historijsku odgovornost.

BOSNA I HERCEGOVINA

Glavni grad:	Sarajevo
Oblik državnog uređenja:	republika
Površina:	51.129 km ²
Broj stanovnika:	4,3 miliona
BDP po glavi stanovnika:	3230 US-Dollar
Stopa rasta:	6,0 (2005)
Stopa nezaposlenosti:	31,0 (2006)
Jezici:	bosanski, hrvatski, srpski
Religije:	muslimani, pravoslavci, katolici
Etničke grupe:	48% Bošnjaka, 37% Srba, 14% Hrvata
Predsjednik države:	Predsjedništvo, ima tri člana (po jednog Bošnjaka, Srbina i Hrvata), koji se svakih osam mjeseci smjenjuju na mjestu predsjedavajućeg predsjedništva tokom mandata predsjedništva koji traje četiri godine
Premijer:	Nikola Špirić
Dodatne informacije:	www.bosna-hercegovina.info

www.weltalmanach.de (2009)

Vi ste predstavnik Bosne i Hercegovine u pregovorima s EU-om. Težite tome da Vaše zemlja što je moguće prije pristupi Uniji. Tokom pregovora možete se pozvati na sljedeće podatke iz historije, politike i ekonomije svoje zemlje. Naravno, možete uljepšati neke nepovoljne podatke. Uvijek mislite na to da Vam je cilj brz pristup Vaše zemlje Uniji!

Raspad bivše Jugoslavije doveo je u posljednjih 20-ak godina do mnogo patnje i proljevene krvi. Danom proglašenja neovisnosti Bosne i Hercegovine Evropska unija očekuje mirnu budućnost, te stabilnost i privredni prosperitet na cijelom Balkanu. I Vi težite tom cilju.

Najvažnije nastojanje politike Bosne i Hrcegovine jeste brzo približavanje, odn. ulazak u euroatlantske strukture s cilje članstva u EU-u i NATO-u. Ovo je konsenzus svih političkih stranaka u zemlji, koja se temelji na principu etničkog pariteta tri konstitutivna naroda. Prijem zemlje u NATO-ov Program „Partnerstvo za mir“ predstavljao je ohrabrenje BiH na ovom putu, na konferenciji NATO-a u Rigi u decembru 2006. g. Konferencija NATO-a u Bukureštu zaključila je početkom aprila 2008. g. da se intenzivira dijalog kao daljnji korak u pravcu euroatlantske integracije.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP)

Pregovori o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) s EU-om završeni su u decembru 2006. g. SSP je parafiran 4.12.2007. g., a potписан 16.6.2008. g. EU je uvjetovala BiH u potpisivanju SSP-a time što je zahtjevala dugo očekivanu reformu policije. Policijske snage oba entiteta do tada nisu sarađivale. To je uveliko sprječavalo zajedničku potragu za ratnim zločincima. Nakon četverogodišnjih pregovora Parlament Bosne i Hercegovine usvojio je u aprilu 2008. g. reformu policije. Reforma nije dovela do toga da se policijske snage dva entiteta ujedine, ali jeste da u budućnosti usko sarađuju.

Sporazum, koji se sastoji od brojnih trgovačkih povlastica, stupio je na snagu 1.7.2008. g. i predstavlja značajan korak u pravcu EU-a.

SSP ističe zajedničke vrijednosti i principe na kojima počiva odnos između EU-a i svake zemlje.

Glavni elementi SSP-a su:

- promoviranje slobode kretanja roba;
- kreiranje djelotvornih institucija;
- razvijanje tržišne ekonomije;
- smanjenje kriminala i korupcije;
- promoviranje reformi u oblasti visokog obrazovanja;
- razvijanje demokracije, ljudskih prava i nezavisnih medija i
- unaprjeđenje transportne infrastrukture u regiji.

Prilagođavanje bh. pravosuđa normama EU-a – naime, radi se o oko 1.200 zakona – jedan je od značajnijih dijelova SSP-a. Prilagođavanje treba okončati u narednih šest godina. Mnogi političari u BiH pokušat će braniti svoje lokalne interese, izbjegavati SSP ili ga blokirati.

Potpisivanje SSP-a političari u BiH doživjeli su kao lični uspjeh. Pri tome su dakako zaboravili da je SSP prije poklon Bosni i Hercegovini, kao što je i slučaj sa Srbijom. Dok je u Srbiji Sporazum bio smišljen kao nadoknada za Kosovo, EU je u BiH imala moralne razloge: Ne bi bilo primjereno pustiti Bosnu i Hercegovinu da zaostaje za Srbijom u pogledu integracija u EU.

Angažman EU-a

Uprkos i dalje rastućim etničkim sukobima Evropska unija pokušava se obilato angažirati u ovoj balkanskoj državi: Od početka 90-ih godina do 2000. g. EU je stavila na raspolaganje više od dvije milijarde eura. Tadašnji programi koje je finansirala EU služili su kao poslijeratna pomoć, prije svega se radilo o podršci izbjeglicama i izgradnji.

Religija u Bosni i Hercegovini

U Bosni i Hercegovini već stoljećima postoji suživot različitih religija i vjerskih pravaca. Većina stanovništva ubraja se u dvije najveće monoteističke religije (kršćanstvo i islam). Bošnjaci su muslimani, Srbi su pravoslavci, a Hrvati su katolici.

Prema popisu iz 1991. godine, BiH je imala 44% Bošnjaka, 31% Srba i 17% Hrvata, dok se 6% ljudi deklariralo kao Jugoslaveni, a 2% kao ostali.

Važno je spomenuti da je prisutnost triju vjera u Bosni i Hercegovini imala ogroman uticaj na kulturni razvoj zemlje. Sarajevo je jedini grad pored Jeruzalema, koji ima pravoslavnu crkvu, džamiju i katoličku crkvu kao i sinagogu udaljene 100 metara jedne od drugih. Najznačajniji eksponat Zemaljskog muzeja u Sarajevu je sarajevska Hagada, tradicionalna jevrejska knjiga koju su Sefardi donijeli u Sarajevo po svome izgonu iz Španije. Orijentalno nasljeđe Bosne i Hercegovine vidi se također i u brojnim impresivnim primjerima orijentalne, sakralne i svjetovne arhitekture, iako je dio objekata srušen ili uništen tokom vremena, posljednji put tokom rata u BiH 1992-1995.

Prošlost u Bosni i Hercegovini

U vremenu od 1945. do početka 1990-ih Bosna i Hercegovina doživljava ubrzanu industrijalizaciju, modernizaciju i urbanizaciju, a paralelno s tim osnivaju se i institucije zemlje, koje naglašavaju njenu državnost i institucionalnu neovisnost. U ovo vrijeme ubraja se osnivanje Akademije nauka i umjetnosti BiH, univerziteta u Sarajevu, Banjoj Luci, Mostaru i Tuzli, Radiotelevizije Sarajevo, te brojnih drugih nacionalnih i kulturnih institucija. Tokom kasnih šezdesetih godina dolazi do priznavanja Bošnjaka pod vjerskim imenom (Muslimani) kao posebne nacionalne jedinice u tadašnjoj zemlji, koji uz Srbe i Hrvate, čine jedan od konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine i Jugoslavije.

1984. godine glavni je grad Republike – Sarajevo – domaćinom 14. Zimskih olimpijskih igara, sportske manifestacije mira i prijateljstva, koja podiže ugled grada i zemlje u inostranstvu. Tokom 1980-ih, godina Sarajevo je, a napose i Bosna i Hercegovina, centar svojevrsne pop-kulture u Jugoslaviji. Ovdje stvaraju neki od najpopularnijih domaćih filmskih autora (Kusturica, Kenović), a pop i rock-grupe spadaju u najznačajnije u zemlji. Bogata književna tradicija nastavlja se i tokom sedamdesetih i osamdesetih godina u remek-djelima, koja nastavljaju tamo, gdje su nekad stali bosanski najznačajniji autori kao Ivo Andrić dobitnik Nobelove nagrade za književnost i Meša Selimović.

U oktobru 1991. godine Bosna i Hercegovina izglasava suverenost, da bi potom uslijedio i referendum za neovisnost u februaru 1992. godine. Srpsko stanovništvo uglavnom je bojkotovalo referendum. Republika Bosna i Hercegovina je u Ujedinjene nacije primljena 22. maja 1992. godine. Rat traje do 1995. godine, u kojem najviše stradaju Bošnjaci, nad kojima je počinjen genocid i etničko čišćenje, međutim i Srbi i Hrvati su pretrpjeli gubitke. Sva tri naroda u zemlji rat doživljavaju na različite načine, vidjevši u njemu ugrožavanje vlastitih nacionalnih interesa.

Političko uređenje Bosne i Hercegovine

U američkom gradu Daytonu 21. novembra 1995. sve zaraćene strane potpisuju mirovni sporazum, čime je neslužbeno završen rat. Konačni sporazum potpisani je u Parizu 14. decembra 1995. Dejtonski sporazum potvrdio je Bosnu i Hercegovinu kao samostalnu i suverenu državu u evropskoj porodici država. Prema ugovoru Bosna i Hercegovina sastoji se iz dvije administrativne jedinice: Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, te Brčko-Distrikta BiH, koji ima poseban status i ne pripada nijednom entitetu. Federacija Bosne i Hercegovine podijeljena je na deset kantona.

Od 1996. godine ovlasti vlada oba entiteta se u odnosu prema federalnoj vlasti značajno smanjio. Ipak, iako je zemlja na putu ka svom državnom ujedinjenju, entiteti još uvijek imaju brojna, individualna prava. Model Brčko-Distrikta i decentralizacija na lokalne organe vlasti put su budućnosti za Bosnu i Hercegovinu. Treći nivo političke podjele, nakon entiteta i federalne vlade, jesu kantoni. Svi oni imaju svoju kantonalnu vladu, koja se nalazi pod zakonom Federacije. Neki kantoni su etnički mješoviti i imaju specijalne sisteme, kako bi se očuvala prava svih naroda.

Politika u Bosni i Hercegovini

Izbori 1. oktobra 2006. g. trebali su označiti početak bolje budućnosti jer je međunarodna zajednica htjela 2007. g. povući Visokog predstavnika i dati Bosni i Hercegovini punu suverenost.

Bosna i Hercegovina je posljednih godina neprestano gradila ugovorne odnose s Evropskom unijom, tako da je pristup EU-u moguć u budućnosti. Do tada bi ova zemlja trebala poboljšati svoju privrednu situaciju, graditi demokratske strukture, te smanjivati etničke tenzije.

Ekonomski položaj Bosne i Hercegovine

Bruto društveni proizvod (BDP) porastao je 2007. g. u odnosu na 2006. za 6%. Pri rastućoj industrijskoj proizvodni trebao bi i sljedećih godina doći do 5-6% ekonomskog rasta. Potražnja za sirovinama u cijelom svijetu (posebno u oblasti metala) donosi zemlji korist, a u kojoj ne manjkaju ove sirovine. Napredovala je reforma u oblasti privrednog prava, ali probleme stvaraju provedbene odredbe koje često nedostaju ili su kontradiktorne. Razumijevanje uprave kao ponuđača usluga još nije prošireno u privredi i prema stanovništvu; stvaranje jedinstvenog ekonomskog prostora napreduje vrlo sporo. I u interesu investitora forsira se uspostava elektronskog katastarskog i zemljišnoknjižnog sistema.

Mogućnost rasta Bosni i Hercegovini nudi se u sljedećim sektorima: stručna industrija (jedini neto izvoznik struje u regiji), poljoprivreda (eko-proizvodi), drvoprerađivačka industrija, građevinska industrija (posebno saobraćajna infrastruktura), obrada metala i turizam.

Taktika:

Vi ste predstavnik/-ca svoje zemlje. Imajte uvijek na umu sljedeće: Vaš cilj je ulazak Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju! Stoga morate uvjeriti partnera s kojima pregovarate da je BiH zrela za članstvo. Ukažite na velike uspjehe rada vlade i objasnite planove za daljnje reforme.

Pokažite nedvojbeno da se ne ustručavate preduzeti promjene u svojoj zemlji.

U pogledu ispunjavanja političkih kriterija brzina Vaše zemlje se smanjila. U oblasti javne uprave postignuti su pojedini napreci, ali su još uvijek neophodna dodatna nastojanja. Saradnja s Međunarodnim sudom za ratne zločine u bivšoj Jugoslaviji (ICTY) poboljšala se i ukupno gledano je zadovoljavajuća. Zemlja sudjeluje aktivno u regionalnoj saradnji i pristupila je regionalnom sporazumu o slobodnoj trgovini (CEFTA). Ipak, državnom vodstvu jop nije pošlo za rukom da okonča reformu policije. Stanje mirovanja u ovoj, ali i u drugim oblastima, usporava reforme. I dalje zemlja mora sarađivati s ICTY-jem.

Ekonomski kriteriji

Bosna i Hercegovina gotovo i da nema pomaka u stvaranju funkcionalirajuće tržišne ekonomije. I dalje prisutna visoka stopa nezaposlenosti daje povoda za velikom zabrinutošću. Potrebne su obimne reforme kako bi zemlja mogla podnijeti konkurenčijski pritisak i tržišne snage u okviru EU-a.

Ukažite na to da još uvijek traje visok ekonomski rad i da se smanjila inflacija. Federacija Bosne i Hercegovine pojednostavila je porezni sistem i smanjila porezne obaveze. U 2007. g. došlo je do porasta inostranih direktnih investicija i doprinijele su finansiranju deficitu vanjske trgovine. Sposobnost konkurentnosti cijena i dalje je održana.

Došlo je do ujedinjenja ukupnih kompetencija u vezi sa zakonima i budžetom u pitanjima policije na državnom nivou, nije bilo političkog upliva u rad policije na terenu, te je završen proces ustanovljenja policijskih regija na osnovi tehničkih kriterija.

Nažalost, reforme koči manjkava ujedinjenost na nivou entiteta i drugim nivoima vlasti vezano za ekonomsko-političke principe. Krute strukture na tržištu rada sprječavaju stvaranje novih radnih mesta. Zemlja još uvijek ima glomazan administrativni aparat.

Evropski standardi

Bosna i Hercegovina napravila je djelomične pomake u pogledu približavanja pravnih propisa i svoje politike standardima Evropske unije. U oblastima kao što su konkurentnost, saobraćaj, energija, obrazovanje, vizna politika i azil također su napravljeni napreci.

Doduše, u drugim oblastima kao što su socijalna politika i zapošljavanje malo je napravljen. Ovo ne možete pobiti.

Lobirajte za svoje interese i dajte do znanja da ste preduzeli prve korake u pravcu Evropske unije i da Vam je značajna daljnja podrška EU-a. Davanje statusa zemlje kandidata mogao bi biti važan znak da dodatni napor u poticanju Vaše zemlje mogu ubrzati proces približavanja Evropskoj uniji.

Hrvatska [Hrvatska]

Glavni grad:	Zagreb
Državno uređenje:	Republika
Površina:	56.542 km ²
Br. stanovnika	4,441 miliona
BND/stanovniku:	9.310 US-dolara
Stopa rasta stanovništva:	4,8%
Stopa nezaposlenosti:	11,6%
Jezici:	hrvatski, srpski, mađarski, italijanski
Religije:	katolici 90%, srpska pravoslavna 4%, muslimani 1%
Etničke grupe:	89,6% Hrvati, 4,5% Srbi, 0,5% Bošnjaci, 0,4% Mađari, 0,3% Slovenci, 0,2% Česi, 0,2% Romi, 0,1% Albanci, 0,1% Crnogorci, 4,1% ostali (2001)
Predsjednik države:	Stipe Mesić
Premijer:	Ivo Sanader
Daljnje informacije:	www.kroatische-botschaft.de

www.weltalmanach.de (2009)

Vi ste izaslanik/izaslanica Hrvatske u pregovorima sa EU. Težite što skorijem priključenju Vaše zemlje EU. Prilikom pregovora možete se osvrtati na podatke iz istorije, politike i ekonomije, koji su dole navedeni. Naravno, možete prikrivati ili ulepšavati neke ne tako povoljne podatke. Imajte uvek na umu da je Vaš cilj brzi ulazak Vaše zemlje u EU!

Istorijski kontekst

Hrvatska je do 1918. bila dio Austro-Ugarske. Nakon Prvog svetskog rata Hrvatska, Srbija i Slovenija su stvorile zajedničku državu, koja je 1929. nazvana «Kraljevina Jugoslavija». Nakon Drugog svetskog rata Jugoslavija se nalazila pod socijalističkom vladavinom Josipa Broza Tita, koji je strogom vladavinom ujedinio državu južnih Slovena. Nakon Titove smrti 1980., a naročito nakon pada Gvozdene zavesa, u čitavoj Jugoslaviji rastu težnje ka nezavisnosti različitih naroda i etničkih grupa. Nakon duže ekonomski recesije ranih devedesetih dolazi do niza nasilnih sukoba u multietničkim područjima bivše Jugoslavije.

Posledice ratova na području bivše Jugoslavije i danas se osećaju u Hrvatskoj pre svega vezano za trajno rešavanja pitanja izbeglica srpske i bošnjačke nacionalnosti izbeglih tokom ratnih sukoba, kao i nastavkom saradnje Hrvatske sa Haškim Tribunalom za ratne zločine i unapređivanjem suđenja za ratne zločine koja se održavaju pred domaćim sudovima.

Politički sistem i unutrašnja politika

Hrvatski politički sistem je predsednički, tj. hrvatski predsednik ima značajan uticaj na važna politička pitanja (posebno na spoljnu politiku). Moć predsednika je zasluga Franje Tuđmana koji zemlju kroz ratne godine doveo do nezavisnosti. Reformom ustava iz 2001. je deo dužnosti predsednika prenesen na vladu i manjim delom na parlament.

Unutrašnja politika zemlje je pod velikim uticajem rata. Stoga je cilj vlade brz privredni oporavak zemlje, koji je u vezi sa ulaskom zemlje u EU i NATO. Od 2000. Hrvatska je mnogo napredovala po tom pitanju, ali je ipak zaostala u području reformi pravosuđa. Bez obzira na to, u Hrvatskoj se etablirala demokratska politička kultura, potpomognuta raznolikošću medija i stranaka i privrednim razvojem. Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa EU 2001. Hrvatska se obavezala da u svoj pravni sistem u roku od 6 godina preuzme 60% evropskog pravnog sistema.

Ipak, treba savladati još velike izazove u ključnim oblastima:

- reforma neučinkovitog pravosudnog sistema
- reforma javne uprave i suzbijanje još uvjek raširene korupcije
- bolja briga o pravima manjina, prije svega povratak izvještajnika
- hapšenje ratnih zločinaca zaslužuje daljnju pažnju
- nastavak regionalne saradnje je od odlučujućeg znalaja kao i trud u vezi s rješenjem bilateralnih problema sa susjedima, prije svega u području određivanja granica

Položaj izbeglica i hrvatska politika prema nacionalnim manjinama

Veliki problem predstavlja položaj velikog broja izbeglica koji su tokom ratnih sukoba izbegli iz Hrvatske. Pitanje izbeglica srpske nacionalnosti izbeglih sa teritorije Hrvatske, kojih u Srbiji prema podacima UN agencije za izbeglice ima još 108.000. Pitanje izbeglica iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Srbije se danas rešava u okviru Pakta stabilnosti JIE-a u okviru kojeg vlade tri države u saradnji sa međunarodnom zajednicom nastoje da pronađu dogoročna rešenja za otvorena pitanja koja se uglavnom tiču imovinskih i penzionih prava. U okviru Pakta stabilnosti za jugoistočnu Evropu Hrvatska sarađuje sa bivšim ratnim neprijateljima na rešavanju pitanja izbeglica.

Dok su se mnogi od bivših prognanika odlučili i za povratak i integraciju u Hrvatsko društvo, bojazan od diskriminacije još uvek postoji.

U Hrvatskoj žive brojne manjine (Srbi, Slovenci, Italijani, Mađari, Bošnjaci, Slovaci, Nemci, Albanci, Romi). Pri tome Srbi sa 4,5% (pre rata 12%) ukupnog broja stanovništva predstavljaju najveću manjinu. Od 2002. manjine u Hrvatskoj uživaju veća prava, što se odražava u činjenici, da je za predstavnike manjina rezervisano 5-8 mesta od ukupno 152 u parlamentu. Mogu da se organizuju u političke partije, a njihov jezik i pismo su ravnopravni u područjima gde čine većinsko stanovništvo.

Hrvatska privreda

I hrvatska privreda je obeležena posledicama rata. Plate su između 1990. i 1992. pale na trećinu plata ranijih godina. Industrijska proizvodnja je do 1993. smanjena za skoro 50% u odnosu na 1989. i doprinela velikom porastu nezaposlenosti na skoro 30%. Direktne i indirektne ratne štete iznose prema podacima hrvatske vlade oko 30 milijardi evra, tri puta više nego godišnji bruto nacionalni dohodak Hrvatske.

Poslednjih godina su u Hrvatskoj zabeleženi primetni ekonomski uspesi. Rast privrede je 2003. iznosi 4,5%, stopa inflacije je pala na 1,5%, što predstavlja najbolju vrednost svih zemalja u razvoju u istočnoj Evropi. Podaci o privredi su bolji nego u mnogim istočnoevropskim zemljama koje su već pristupile Uniji. Uspehe u privrednom razvoju umanjuju još uvek visoka stopa nezaposlenosti, loš socijalni sistem i prezaduženost

države, koja vladu primorava na štednju. U oblasti poljoprivrede i brodogradnje su privatizacije državnih preduzeća protekle sa mnogo muke. Pored toga, Hrvatska mora da se bori i sa visokim stepenom korupcije. Nedostatak pravne sigurnosti, visoki troškovi proizvodnje i precenjena nacionalna valuta «kuna», koja koči izvoz hrvatskih proizvoda, i dalje predstavljaju probleme hrvatskoj privredi.

Oslonac države predstavljaju turizam u procvatu (naročito na primorju), koji čini 21% BND, i prerađivačka industrija (oko 17%). Tu Hrvatska može da se osloni na tradicionalno dobro obučenu stručnu radnu snagu.

Ekonomski veze sa EU čine 57% ukupnog trgovinskog bilansa. Italija, Nemačka, Austrija i Slovenija su najveći trgovinski partneri i imaju najvećeg udela u stranim investicijama. Evropska komisija je dosadašnje privredne reforme u zemlji pozitivno ocenila. Hrvatska je od 2003. član Srednjoevropske zone slobodne trgovine (CEFTA), kroz program CARDS (Community Assistance for Reconstruction, Development and Stabilisation) prima posebnu pomoć za izgradnju i aktivan je partner Pakta stabilnosti za jugoistočnu Evropu.

Spoljna politika

Primarni cilj hrvatske spoljne politike je što brži ulazak u EU i NATO. Time su joj zagarantovane privredne i bezbednosne povlastice. U bezbednosnoj i odbrambenoj politici Hrvatska od 2000. učestvuje u programu «Partnerstvo za mir» i član je «Vilnius grupe», zemalja koje žele članstvo u NATO-u. Hrvatska je početkom 2003. Evropskoj komisiji uputila zahtev za članstvo i od jula 2004. je zvanični kandidat.

Odnose sa EU je pomutilo oklevanje u izručenju osumnjičenih ratnih zločinaca Haškom Tribunalu ratne zločine u bivšoj Jugoslaviji. EU je saradnju sa Tribunalom naznačila kao bitan preduslov za priključenje. Zbog toga je EU privremeno obustavila početak pregovora o pristupanju Hrvatske.

Nakon izručenja bivšeg generala Ante Gotovine Međunarodnom sudu pravde za bivšu Jugoslaviju (ICTY) u Den Haagu 2005. g. slučaj ratnog zločinka Branimira Glavaša pobrinuo se za značajnu pažnju. Poznati političar optužen da je početkom rata 1991. g., kad je vodio odbranu Osijeka, grada u istočnoj Hrvatskoj, protiv jugoslovenske armije i građanske srpske vojske u Hrvatskoj, bio odgovoran za odvlačenje, mučenje i ubijanje srpskih civila. Glavaš je dosad politički najviše rangirani Hrvat optužen za ratne zločine. Pored Glavaša, mora pred sud u Osijeku stati još 6 Hrvata zbog ratnih zločina.

U slučaju protiv bivšeg generala Gotovine pred ICZY-jem Sud je 21.2.2007. g. skratio spisak tačaka optužnice kako bi se ubrzao proces. Gotovina mora odgovarati zbog teških ratnih zločina koje su hrvatske trupe počinile za vrijeme vraćanja regije Krajina, koju su zaposjeli Srbi. Zastupnici tužbe smatraju da ne treba doći do kraćenja optužnice.

Povodom govora italijanskog predsjednika, koji je održan 10.2.2007. g. povodom 60. godišnjice odvajanja italijanskih dijelova u Istri, Dalmaciji i Julskoj Veneciji (prema Pariškom mirovnom sporazumu od 1947. g.), hrvatski predsjednik Stipe Mesić optužio je svog kolegu Giorgija Napolitana za „javni rasizam, historijski revizionizam i politički revanšizam“. Napolitano se žalio da je, pored žrtava masakara trupa jugoslovenskog vođe partizana Tita na Italijane u Istri nakon 2. svjetskog rata, izvršen „slavenski plan aneksije“ a time i etničko čišćenje poluotoka. Mesić je povukao svoje izjave nakon oštrog protesta italijanskog ministra vanjskih poslova Massima D'Alame 18. februara. I Komisija EU-a opomenula je hrvatsko vodstvo da se ne hvata igre riječi. Italijanska vlada je kazala

da ne teži reviziji mirovnog ugovora koji je zaključen s bivšom Jugoslavijom, te da bezuvjetno podržava kandidaturu Hrvatske za članstvo u EU-u.

Još jedan problem predstavlja sukob sa Slovenijom u vezi sa pomorskim granicama. Poslednih godina se ovaj konflikt zaoštrio i dospeo je do međunarodnog suda. Mada je Slovenija zbog ove situacije svoju podršku Hrvatskoj u pregovorima za članstvo stavila pod znak pitanja, odnosi dveju država su uglavnom stabilni zbog duboke privredne i kulturne povezanosti.

U uvodu vezanom za sukob oko jednostranog proglašenja ekološke zone za ribarenje Komisija je ukazala i nato, da Hrvatska ne smije zaboraviti dobrosusjedske odnose kao kriterij za pristup EU-u.

Početkom 2008. g. kao da su pregovori s Hrvatskom došli u zastoj: 1. januara 2008. g. Hrvatska je jednostrano proglašila zonu za ribolov izvan hrvatskog teritorijalnog mora, što je opteretilo odnose Hrvatske sa svojim susjedima iz EU-a Italijom i Slovenijom, kao i sa samom Unijom. Oficijelno je Zagreb govorio o ekološkoj zoni za zaštitu ribe u Jadranskom moru. Istovremeno je Hrvatska zahtjevala međunarodna prava na suverenitet izvan svojih teritorijalnih zona. Proglašena zona iznosila je okruglo 25.000 kvadratnih kilometara. Hrvatska strana pozvala se na međunarodno pravo i ukazala na to da je već bilo takvih slučajeva u regiji: I Italija i Slovenija su navodno jednostrano proglašile slične zone.

Slovenija i Italija ukazale su na netačnost ovih navoda i naglasile da nikad nisu pokušale pod izgovorom da žele zaštititi ribu u Jadranskom moru proširiti svoja suverena prava i tako stvoriti nove građanskopravne činjenice. Slovenija podsjeća i na to da je Hrvatska zategnula odnose i kad se radilo o neriješenom slučaju vezanom za povlačenje granične linije na Piranskom zaljevu.

Hrvatska je na kraju skrenula pažnju tako što je rekla da ona zaštitna zona ne vrijeđi za članice EU-a. Komisija je na Konferenciji EU-a skrenula pažnju Hrvatskoj da mora djelovati na nivou EU-a.

Iako je Slovenija dovela u pitanje priključenje Hrvatske, odnosi su stabilni na osnovu međusobnih ekonomskih i kulturnih preplitanja.

Taktika:

Vi ste predstavnik/-ca Vaše zemlje. Imajte uvek na umu sledeće: Vaš cilj je ulazak Hrvatske Evropsku uniju! Stoga morate uveriti partnere sa kojima pregovarate da je Hrvatska zrela za članstvo. Ukazujte na velike uspehe rada vlade i objasnite planove za dalje reforme. Potrebne političke reforme se sprovode, a demokratski deficiti u Hrvatskoj su otklonjeni. Omogućena je sloboda štampe, vlada, sudstvo i mediji rade potpuno nezavisno.

Naglasite apsolutnu spremnost Vaše zemlje na saradnju sa međunarodnom zajednicom. Hrvatska je bezuslovno podržavala NATO za vreme rata na Kosovu, i u Paktu stabilnosti za jugoistočnu Evropu će se pokazati kao stabilizirajući faktor.

Podvucite da je Hrvatska i geografski i istorijski sastavni deo Evrope. Ukažite pri tome na svog severnog suseda Sloveniju. Novija hrvatska istorija je veoma slična. Neravnopravan odnos unije prema Sloveniji i Hrvatskoj za Vas nije prihvatljiva. Ulazak Hrvatske u EU će pozitivno delovati na ratom razorenu regiju i može poslužiti kao dobar primer preostalim zemljama. Time dovodite do izražaja i Vašu odgovornu ulogu.

Za vreme pregovora oslanjajte se pre svega na Nemačku, Austriju i Italiju. Sa ovim državama ste u tradicionalno dobrim odnosima. I sa novim članicama, Slovenijom i Mađarskom, negujete dobre odnose.

Uverite svoje partnerne da će se u slučaju ulaska u EU bez izuzetaka pridržavati kriterijuma iz Kopenhagena. Ipak ukažite i na to da Vaša zemlja uprkos brzom razvoju zaostaje za evropskim prosekom. Zbog toga je potrebno izdejstvovati duže prelazne periode i programe podrške.

Naglasite svoju spremnost da sarađujete sa Haškim tribunalom za ratne zločine u bivšoj Jugoslaviji, ali pokažite svoju odbojnost prema paušalnim osudama. Pokažite svoju spremnost da sporazumno rešite spor oko granice sa Slovenijom.

MAKEDONIJA

Glavni grad:	Skopje
Oblik državnog uređenja:	Republik
Površina:	25.713 km ²
Broj stanovnika:	2,036 miliona
BDP (PKM) po glavi stanovnika:	3.070 US dolara
Stopa rasta:	3,0%
Stopa nezaposlenosti:	35%
Jezici:	makedonski, albanski, turski, romski, srpski
Religije:	70% pravoslavni kršćani, 25% muslimani, katolici
Etničke grupe:	64,2% Makedonci, 25,2% Albanci, 3,9% Turci, 2,7% Romi, Srbi, Bošnjaci, Arumuni
Predsjednik države:	Branko Crvenkovski
Premijer:	Nikola Gruevski

www.weltalmanach.de (2009)

Vi ste predstavnik Makedonije u pregovorima s EU-om. Težite tome da Vaša zemlja što je moguće prije pristupi Uniji. Tokom pregovora možete se pozvati na sljedeće podatke iz historije, politike i privrede svoje zemlje. Naravno, možete neke nepovoljne podatke uljepšati. Uvijek mislite na to da Vam je cilj brz pristup Vaše zemlje Uniji!

O Makedoniji

Makedonija je kontinentalna zemlja i graniči na sjeveru sa Srbijom i Kosovom, na istoku s Bugarskom, na jugu s Grčkom i na zapadu s Albanijom. Makedonija je bila najjužnija republika bivše Jugoslavije i 1991. g. je, nešto kasnije nego Hrvatska i Slovenija, proglašila svoju neovisnost.

Maternji jezik većine stanovništva je makedonski; jezik s brojem govornika kojima je to maternji jezik na drugom je mjestu albanski. Regionalno se govori još i turski, srpski, a mnogi Romi romski. Većina Roma preuzela je jezik područja u kojem žive.

Država i politika

Prije Balkanskih ratova historija Makedonije je vezana za Makedoniju kao historijsku oblast. Neposredno prije 1913-14. godine današnja teritorija Makedonije je bila pod Osmanlijskim carstvom. U Prvom balkanskom ratu Srbija i Bugarska su odlučile da današnja teritorija Republike Makedonije dobije status autonomije, nakon što Osmansko carstvo bude poraženo. Bugarska se smatrala oštećenom pri podjeli Makedonije, te je započela Drugi balkanski rat. Pobjedom Srbije, Grčke, Rumunije i Turske protiv Bugarske u Drugom balkanskom ratu, Vardarska Makedonija je postala sastavni dio Srbije (1913-1915), Egejska Makedonija je pripala Grčkoj, a Pirinska Bugarskoj. No, Bugari su smatrali da su Makedonci Bugari, a Srbi da su Južni Srbi. Unutrašnja Makedonska Revolucionarna Organizacija – VMRO je osnovana 1893. sa ciljem da se Makedonija pripoji Bugarskoj ili da postane nezavisna. U Prvom svjetskom ratu (1914-1918) je kao dio Kraljevine Srbije

bila na strani Antante, mada su Makedonci pružali podršku Bugarskoj. Okupirana je od strane Bugarske, koja je počela da vrši bugarizaciju domaćeg stanovništva. Poslije rata je postala dio Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca (1918-1941), koja je počela da vrši srbizaciju domaćeg stanovništva. U Drugom svjetskom ratu je bila okupirana od strane Bugarske, koja je bila član sile osovine. Zapadni dio Vardarske Makedonije je ušao u sastav Albanije. 1945-1991 federalna je jedinica SFRJ. Počeli su procesi makedonizacije slovenskog stanovništva Makedonije.

Unutrašnja politika Makedonije

Republika Makedonija je suverena, samostalna, demokratska i socijalna država. Državna vlast je podijeljena na zakonodavnu, izvršnu i sudsку. Zakonodavna vlast je u rukama Sobranja Republike Makedonije (Parlament). Građani na slobodnim, neposrednim i demokratskim izborima biraju 120 zastupnika (pratenika), država je podijeljena na 6 izbornih jedinica, mandat poslanika je 4 godine. Izvršna vlast je u rukama Vlade Republike Makedonije. Predsjednik Republike Makedonije bira se na slobodnim, neposrednim i demokratskim izborima, a mandat je 5 godina. Sudska vlast je u rukama osnovnih, apelacionih i viših sudova; zadnja dinstanca je Vrhovni sud.

Odnosi sa susjedima

Republika Makedonija je članica Ujedinjenih naroda od 8. aprila 1993. pod imenom Bivša jugoslavenska republika Makedonija (BJRM) (na engleskom: former Yugoslav Republic of Macedonia, FYROM) iz razloga što Grčka, koja je članica UN-a, EU i NATO-a, ima pretenzije na makedonsko ime. Hrvatska priznaje Makedoniju pod ustavnim imenom kao i 123 članica Ujedinjenih naroda, uključujući i Sjedinjene Američke Države, Rusiju i Kinu.

Bugarska je kao prva zemlja priznala neovisnost Republike Makedonije 15. januara 1992. g. i to pod njenim ustavnim imenom. Bugarska je, ipak, odbijala postojanje zasebne makedonske nacije i zasebnog makedonskog jezika. To je dovelo do određenih komplikacija prilikom potpisivanja ugovora između dviju zemalja

Bugarska daje Makedoncima pravo da dobiju bugarsko državljanstvo, ukoliko mogu dokazati bugarsko porijeklo. Samo 10% njih koji imaju pravo na to iskoristilo je tu priliku, među njima i bivši premijer Ljubčo Georgievski. Historijski gledano, današnja Makedonija, njeno stanovništvo, tradicija i jezik bili su usko vezani za bugarsku historiju, ipak Makedonija s pravom traži svoju historijsku i kulturnu samostalnost.

1999. g. su bugarska i makedonska vlada ostavile se svađe u vezi s jezikom jer je to pitanje uvelike štetilo bileretalnim odnosima. Bugarska je službeno priznala samostalnost makedonskog jezika i nacije, a Makedonija se odrekla bilo kakvog utjecaja na makedonsku manjinu u Bugarskoj.

Srbija gleda kritički na svog južnog susjeda, s obzirom da se Makedonija odcijepila od Jugoslavije i stala na stranu NATO-a u sukobu oko Kosova. Makedonija je zajedno s Crnom Gorom u jesen 2008. g. priznala neovisnost Kosova.

Pristup NATO-u i EU-u centralne su teme makedonske vanjske politike.

Grci negiraju stanovništvo Republike Makedonije i njoj samoj upotrebu termina Makedonija, Makedonac i makedonski jezik jer je Makedonija naziv njihove istorijske

države (Aleksandar Makedonski) i nema nikakve veze sa Slovenima koji su se tu naselili nekoliko vekova kasnije. Ovaj sukob i dalje traje zbog čega je zvanični naziv Republike Makedonije BJRM (Bivša jugoslovenska republika Makedonija), ali se sve češće provlače ideje koje bi mogle okončati sukob oko naziva koji bi zadovoljio obe strane (Severna Makedonija ili Slovenska Makedonija). Kada se govori o nazivima Severna Makedonija i Slovenska Makedonija, kao kompromisnim rešenjima, treba ukazati na činjenicu da se ovi predlozi provlače još od kraja prošlog veka. Oblasti severno od Ohrida, Bitolja, Prilepa, Đevđelije i Strumice, pripadaju južnom delu Stare Srbije, kao i da pod severnom Makedonijom treba smatrati Blagoevgradski okrug u Bugarskoj. Drugi predlog (Slovenska Makedonija) ide za izazivanjem srpsko bugarskog animoziteta, koji danas postoji samo na intelektualnoj ravni, ali da teritorijalni spor ne postoji. Ovaj predlog bi takođe verovatno bio neprihvatljiv za mnogobrojnu albansku manjinu u zemlji. Postoje pretpostavke da ako bi Vlada BJRM prihvatile gorepomenute nazine kao kompromisne, Carigradska Patrijaršija bi priznala autokefalnost MPC, kao u slučaju „Estonske Apostolske Crkve“ i „Autokefalne Ukrajinske Pravoslavne Crkve“.

Ekonomska situacija

Zemlja pati od tipičnih problema postsocijalističke države, npr. raširena korupcija, glomazan birokratski aparat i neeficientna (još uvijek državna) industrijska preduzeća. Siva ekonomija čini u Makedoniji do 45% bruto nacionalnog proizvoda.

Još uvijek visoka nezaposlenost predstavlja jedan od osnovnih privrednih problema. Trgovinski bilansni deficit je visok, uvoz premašuje izvoz za preko 70%. Ovo je dosad bilo izbalansirano transfernim plaćanjima Makedonaca koji žive u inostranstvu.

Od 1. januara 2007. g. uveden je tzv. *Flat Tax* po uzoru na Slovačku. Stopa poreza iznosi za privatna lica i korporacije jedinstvenih 12%, a od 2008. je smanjena na 10%.

Važni izvozni proizvodi su prehrambene namirnice, vino, duhan, kao i željezo i čelik. Zemlje koje uvoze iz Makedonije su Srbija (31,4%), Njemačka (19,9%), Grčka (8,9%) i Hrvatska (6,9%). Najveći udio uvoza u Makedoniju imaju: Grčka (15,4%), Njemačka (13,1%), Srbija (10,4%), Slovenija (8,6%) i Bugarska (8,1%).

Taktika:

Vi ste predstavnik/-ca svoje zemlje. Imajte uvijek na umu sljedeće: Vaš cilj je ulazak Makedonije u Evropsku uniju! Stoga morate uvjeriti partnera s kojima pregovarate da je Makedonija zrela za članstvo. Ukazujte na velike uspjehe rada vlade i objasnite planove za daljnje reforme. Pokažite nedvojbeno da se ne ustručavate preuzeti promjene u svojoj zemlji.

Makedonija je preduzela daljnje bitne korake kako bi ispunila političke kriterije za pristup EU. Provođenje Okvirnog sporazuma doprinosi učvrćivanju demokracije i pravne države. U reformi pravosudnog sistema napravljeni su pomaci, te su dostignuti ohrabrujući rezultati u borbi protiv korupcije. Poštivanje ljudskih prava i zaštita manjina također su se poboljšali.

Neprestana etnička zategnutost u zemlji nažlost usporava reforme.

Vi znate da se dijalog svih stranaka u Parlamentu mora voditi na miran i konstruktivan način.

Potrebno se pobrinuti za to da svi politički akteri izvršavaju svoju funkciju predviđenu Ustavom, te da sarađuju kako bi osigurali djelotvoran proces demokratizacije.

Na ovaj način mogli bi se postići daljnji napreci, npr. u oblastima policije i pravosuđa, uspostavljanju pravne države, kao i zaštita i podrška prava manjina. Korupcija je još uvijek raširena u Vašoj zemlji i nalazi se na vrhu ljestvice u cijeloj Evropi.

Makedonija je na dobrom putu ka uspostavljanju funkcionalne tržišne ekonomije. Zemlja bi barem srednjoročno mogla biti u stanju izdržati konkurenčki pritisak i tržišnu snagu unutar Unije, ukoliko odlučno bude provodila svoj obimni program reformi, kako bi odstranila strukturne slabe tačke.

Nezaposlenost je i dalje izrazito visoka i uvelike negativno utječe na funkcioniranje tržišne ekonomije. Čak i pravosuđe predstavlja problem. Stepen pravne sigurnosti još je uвijek nizak.

Tržišta rada i dalje ne funkcioniraju u zadovoljavajućoj mjeri.

Makedonija je preduzela dodatne napore da poboljša svoju sposobnost preuzimanja obaveza koje se tiču članstva. Ipak, zemlja se mora riješiti slabih tačaka koje postoje u provođenju zakona. Naročito nedostaju potrebni ljudski i finansijski resursi.

Makedonija ima dobre šanse da postane članicom Evropske unije. Da bi nastavila svoj dosadašnji pozitivni pravac, Vašoj zemlji treba, pored toga što ima bogatu kulturu i historiju, i finansijska pomoć.

S punim pravom možete predstaviti svoju zemlju kao uzor u zaštiti manjina. Uspijevate imati, iako to nije uвijek jednostavno, zajednički suživot različitih naroda i religija. Vaša funkcija uzora često se potcjenjuje.

Znate i to da morate prebroditi poteškoće koje imate s Grčkom. Pokušajte oduševiti što je moguće više država u Vijeću.

Crna Gora

Glavni grad:	Podgorica (136.000 stanovnika)
Državni oblik:	Republika
Površina:	13.812 km ²
Broj stanovnika:	601.000
BNP po stanovniku:	4.130 eura
Prirodni priraštaj:	16,1%
Stopa nezaposlenosti:	9,0%
Jezici:	Crnogorski (odn. srpski). Albanski, mađarski
Religije:	Većinski pravoslavni kršćani; katolici i muslimani
Etničke grupe:	Crnogorci: 267.669 (43,16%); Srbi (32,00%), Bošnjaci (7,77%), Albanci (5,03%), slavenski muslimani (3,97%), Hrvati (1,10%), Romi i Sinti (0,42%) drugi, nisu naveli pripadnost ili nema podataka (6,56%) Osim toga, u Crnoj Gori žive i prognani koji nisu obuhvaćeni popisom stanovništva jer imaju status izbjeglice. Radi se uglavnom o 6.926 srpskih izbjeglica iz Bosne i Hercegovine i 16.137 izbjeglica s Kosova (najviše Roma i Srba).
Predsjednik države:	Filip Vujanović
Premijer:	Milo Đukanović

www.weltalmanach.de (2009)

Vi ste predstavnik Crne Gore u pregovorima s EU-om. Težite tome da Vaša zemlja što je moguće prije pristupi Uniji. Tokom pregovora možete se pozvati na sljedeće podatke iz historije, politike i privrede svoje zemlje. Naravno, možete neke nepovoljne podatke uljepšati. Uvijek mislite na to da Vam je cilj brz pristup Vaše zemlje Uniji!

Crna Gora (crnogorski, na cirilici: Црна Гора, albanski *Mali i Zi*) predstavlja zemlju koja je od 3. juna 2006. g. ponovno nezavisna zemlja u jugoistočnoj Evropi, koja graniči s Hrvatskom, Bosnom i Hercegovinom, Srbijom i Kosovom, kao i Albanijom. Na jugozapadu zemlje Jadransko more predstavlja prirodnu granicu.

Ova balkanska zemlja jedna je od najmanjih država Evrope, s otprilike 622.000 stanovnika (popis stanovništva: 2003. g.: 620.145) i s površinom od 13.812 km². Ova planinska zemlja rijetko je naseljena. Glavni grad je Podgorica.

Crna Gora članom je Ujediljenih naroda, OSCE-a i Vijeća Evrope. Osim toga, teži prijemu u Evropsku uniju, kao i NATO-u.

Crna Gora je prema evropskim poređenjima relativno rijetko naseljena planinska zemlja i jugoistočnom dijelu Dinarske planine. Ima strmu obalu prema Jadranskome moru, bogatu uvalama (npr. Kotorska uvala). Posebno je rijetko naseljena gola kršovita regija na zapadu Crne Gore (Orjen, Lovćen). Nekoliko polja nudi jedinu mogućnost za poljoprivrednom obradom korisnog tla (Grahovo, Cetinje).

U sjevernom dijelu zemlje nalaze se najviši dijelovi Crne Gore i sveukupne Dinarske planine. Tu su središnji visoki masivi, Prokletije s najvišom planinom zelje, Zla Kolata (2.534 m), kao i Durmitorski masiv.

Međunarodni naziv za Crnu Goru je Montenegro i ne potječe iz italijanskog jezika – ime bi morali inače glasiti Montenegro – već iz venetskog. Za vrijeme Austro-Ugarske u 19. st. nazivala se i Schwarzenberg (Crna planina).

43% stanovnika Crne Gore naziva se Crnogorcima, 32% Srbima, oko 8% Bošnjacima, do 5% Albancima i do 4% slavenskim muslimanima. Pitanje jesu li Crnogorci zaseban narod ili su dio srpskog naroda sporno je i među stanovnicima Crne Gore; posebice konzervativni Srbi smatraju veliki dio Crnogoraca kao sastavi dio srpskog naroda.

Također postoje različite težnje u pogledu naziva nacije kod najveće manjine, prije svega kod Bošnjaka i slavenskih muslimana koji žive na sjeveru zemlje (crnogorski dio Raške, odn. Sandžaka).

Još jednu manjinu predstavljaju Albanci, koje uglavnom žive u područjima duž granice s Albanijom i Kosovom. U općini Ulcilj (alb. Ulqin) predstavljaju većinsko stanovništvo sa 72 posto (popis stanovništva iz 2003. g.).

Službeni jezici Crne Gore su, prema Ustavu od 19. oktobra 2007. g., crnogorski, srpski, bosanski, albanski i hrvatski. Član 11 Zakona o manjinama, koji je usvojen 11. maja 2006. g., dopušta upotrebu jezika manjina kao službenih jezika samo u općinama u kojima ta manjina predstavlja većinsko stanovništvo ili *značajan dio stanovništva*, što crnogorskim institucijama daje određenu slobodu. Zakon o manjinama, koji je usvojen 2002. g. u državnoj zajednici Srbije i Crne Gore propisivao je, suprotno tome, da udio manjine u sveukupnom stanovništvu jedne općine mora iznositi najmanje 15 posto prema posljednjem popisu stanovništva, da bi se njihov jezik priznao kao službeni jezik na razini općine.

I latinica i čirilica su u upotrebi.

U pogledu naziva jezika postoje među stanovništvom također različita mišljenja kao što je slučaj s nazivom naroda. U popisu stanovništva 2003. g. 63,49% stanovništva navelo je da se njihov maternji jezik zove srpski, a 21,96% da se zove crnogorski.

Oko 75% stanovnika Crne Gore su srpski pravoslavci, crkvu predvodi mitropolit Amfilohije (Radović). Pored toga postoji i ekumenska i kanonska crkva Crne Gore, koja je osnovana 1993. g., ali koju ne priznaje Pravoslavna crkva. Pored pravoslavaca postoji i muslimanska manjina s 12% stanovništva, te nekoliko hiljada katolika, uglavnom Hrvata i Albanaca, i to u primorskim gradovima. Pripadnici različitih protestantskih zajednica broje manje od 1.000 članova.

Crna Gora smatrala se od 90-ih godina kao središte međunarodnog krijumčarenja cigaretama. Opozicija vidi razloge za kampanju za neovisnost zemlje u tome što je premijer Đukanović umiješan u krijumčarenje. Vezano za to premijer Crne Gore Đukanović dobrovoljno se predao u martu 2008. g., nakon što je u februaru iste godine ponovno izabran na mjesto premijera, službenicima u Bariju u Italiji. Ispitivanje je obuhvaćalo 80 pitanja. Dogovor sa sudom u Bariju, koje je bio Đukanovićev uvjet za dobrovoljno odgovaranje na pitanja, spriječio je objavljivanje sadržaja ispitivanja. Ispitivanje se trebalo dogoditi još u ljetu 2007. g., ali je uslijedilo tek krajem marta pošto je Đukanović ponovno izabran za premijera, nakon što je njegov stranački kolega samo nakon godine dana zbog bolesti morao napustiti poziciju.

I dan-danas se Crna Gora suočava sa sve većim krijumčarenjem narkotika, cigareta, oružja, ljudi, ukradenih vozila iz EU-a, kao i s nerazjašnjenim naruuenim ubistvima organiziranog kriminala. Primjer za to jeste i nerazjašnjen slučaj ubistva Duška

Jovanovića u noći s 24. na 25. maj 2004. g., šefa redakcije novine Dan, koja se kritički pisala o vlasti. Proces protiv glavnog osumnjičenog obustavljen je krajem 2006. g. zbog nedostatka dokaza.

U najznačajnija rudna bogatstva ubrajaju se boksit, željezna ruda i drveni ugajlji; u indistriji se obrada duhana, alumijia i soli smatraju najznačajnijim ograncima proizvodnje. U oblasti poljoprivrede najviše se uzgaja povrće, žitarice, krompir, duhan, vino, agrumi, masline i smokve. Osim toga, značajnu ulogu igra turizam. 15% BND-a dolazi iz ove branje; Crna Gora je prema World Travel & Tourism Councilu (WTTC) jedna od tri destinacije s najvećim rastom.

1999. g. kao valuta uvedena je njemačka marta. U procesu prelaska s njemačke marke na euro, euro je 2002. g. postao platna valuta. S obzirom da Crna Gora nije dijelom Evropske monetarne unije, ima pravo izrađivati vlastite kovanice eura.

Krajem 2005. g. je Crna Gora ponovno, prvi put nakon 1913. g., izdala svoje poštanske marke.

Taktika:

Vi ste predstavnica/predstavnik svoje zemlje. Imajte uvijek na umu: Vaš cilj je pristup Crne Gore Evropskoj uniji! To znači da morate uvjeriti svoje pregovaračke partnere u zrelost Crne Gore za pristup. Skrenite im pažnju na velike uspjehe u radu vlasti i objasnite im planove reformi.

Crna Gora je nakon postizanja svoje neovisnosti napravila dobar pomak u stvaranju potrebnih pravnih okvira i institucija. U oktobru je Parlament usvojio Ustav, koji je u najvećoj mjeri u skladu s evropskim standardom. Zemlja je uznapredovala u reformi uprave i pravnog sistema. Najvažnije političke stranke obavezali su se na poštivanje temeljnih ustavnih principa pravne države, te se obavezali na to, da će te principe uvrstiti u Ustav. Ovo je omogućilo Crnoj Gori da bude primljena u Vijeće Evrope. Postoje i pomaci u stvaranju neophodnog okvira za poštivanje ljudskih prava i zaštite manjina. Crna Gora angažira se u regionalnoj saradnji u jugoistočnoj Evropi i ratificirala je Sporazum CEFTA.

Ipak, reforma pravosuđa tek počinje, korupcija je još daleko raširena, a javna uprava slabo funkcioniра.

Crna Gora postigla je ciljeve u pogledu napretka u uvođenju funkcionirajuće tržišne ekonomije, iako je tempo usporen. Velike reforme su potrebne kako bise zemlja stavila u položaj da može izdržati pritisak tržišne konkurenčije i tržišne snage unutar Unije. Makroekonomski stabilnost se povećala. Brz rast privrede doprinio je stvaranju radnih mesta, dok je inflacija ostala smanjena. Značajne inostrane direktnе investicije dodatno su ubrzale tokove u privredi. Otvorena finansijska politika i prilagođavanje pravilima WTO-a doprinijeli su daljnjoj ekonomskoj integraciji prema EU-u.

Zemlja je dosegnula ciljeve što se tiče prilagođavanja evropskim standardima i izgradnji kapaciteta u upravi, tako da je potpisana SAA s EU-om. U oblastima kao što su carina i porezi, konkurenčija, sistem javne nabavke, slobodan promet kapitala i poljoprivreda postignut je također dobar napredak. Ipak, napredak u oblastima socijalne politike i politike zapošljavanja, enerije, okoliša, kao i prava, sloboda i sigurnosti bio je samo ograničenih razmjera. Crna Gora mora poraditi na poboljšanju svojih pravih, političkih i administrativnih kapaciteta, kako bi mogla uspješno provesti SAA.

SRBIJA

Glavni grad:	Beograd
Oblik državne vladavine:	Republika
Površina:	77.474 km ²
Broj stanovnika:	7,439 miliona
BIP / Einwohner:	4.030 US dolara
Stopa rasta:	5,7%
Stopa nezaposlenosti:	18,8%
Jezici:	srpski, albanski i mađarski
Religije:	većinsko pravoslavni kršćani, katolici, muslimani i manjine: protestanti i Jevreji
Etničke grupe:	82,7% Srbi, 3,9% Mađarska, 1,8% Bošnjaci, Romi
Predsjednik države:	Boris Tadić
Premijer:	Mirko Cvetković

www.weltalmanach.de (2009)

Vi ste predstavnik Srbije u pregovorima s EU-om. Težite tome da Vaša zemlja što je moguće prije pristupi Uniji. Tokom pregovora možete se pozvati na sljedeće podatke iz historije, politike i privrede svoje zemlje. Naravno, možete neke nepovoljne podatke uljepšati. Uvijek mislite na to da Vam je cilj brz pristup Vaše zemlje Uniji!

Srbijanska najmlađa historija protkana je svojom ulogom kao najveća republika bivše Jugoslavije.

Vlada teži pristupu Evropskoj uniji i NATO-u. S privrednim priraštajem na godišnjem nivou od 5 do 10%, kao i visokim stranim investicijama kao posljedica nastojanja da se priključi Uniji, srbijanska ekonomija najviše raste u cijeloj regiji.

Srbija ukratko

Srbija je republika u jugoistočnoj Evropi, u čijem se sastavu nalazi jedna autonomna pokrajina: Vojvodina. Kosovo, koje je bilo druga autonomna pokrajina, jednostrano je proglašila nezavisnost 17. februara 2008. godine, uprkos protivljenjima i osporavanju od strane zvaničnog Beograda.

Srbija se na sjeveru graniči s Mađarskom, na sjeveroistoku s Rumunijom, na istoku s Bugarskom, na jugu s Republikom Makedonijom, na jugozapadu s Albanijom i Crnom Gorom a na zapadu s Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom.

Srbija je od završetka Prvog svjetskog rata bila sastavni dio zajedničke države s većinom balkanskih Južnih Slavena prvo bitno u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, kasnije preimenovanoj u Kraljevinu Jugoslaviju, zatim u Socijalističkoj federativnoj republici Jugoslaviji, Saveznoj republici Jugoslaviji i Državnoj zajednici Srbija i Crna Gora. Od 2006. godine je Srbija kao nasljednica SCG postala suverena i nezavisna država.

Glavni grad je Beograd. S 1.576.124 stanovnika po popisu iz 2002. godine, on je administrativno i ekonomsko središte Srbije.

Politika i uprava

Srbija ima parlamentarnu demokraciju s jednodomnim parlamentom – Narodnom skupštinom, s 250 parlamentaraca. Srbijanske stranke koje su zastupljene u parlamentu grupiraju se kao frakcije u vladu i opoziciju. Izvršnu vlast vodi predsjednik vlade, tj. premijer i Vijeće ministara, koje imenuje predsjednik države, i s kojim dijeli određene nadležnosti (odbrana, vanjska politika), ali i odgovoran parlamentu. Predsjednika direktno biraju građani na 4 godine. Moguć je ponovni izbor. Od 2004. g. je to Boris Tadić (DS), koji je 3. februara 2008. g. izabran u 2. mandat. U Vojvodini postoji regionalni parlament. Okružne vlade imenuje centralna vlast.

Posle parlamentarnih izbora održanih 11. maja 2008., Srbija je 7. jula 2008. dobila koalicionu Vladu Liste za evropsku Srbiju, okupljene oko Demokratske stranke i G17+ i liste okupljene oko Socijalističke partije Srbije, na čelu sa predsjednikom Vlade Mirkom Cvetkovićem.

Veće parlamentarne stranke u novom sazivu Skupštine Srbije, pored vladajućih, su i: Srpska radikalna stranka, Srpska napredna stranka, Demokratska stranka Srbije, Nova Srbija, Liberalno-demokratska partija.

Srbija i Kosovo

Nakon proglašenja neovisnosti Kosova u februaru 2008. g. u vlasti su nastupila različita mišljenja o dalnjem putu ka približavanju Evropskoj uniji. Dok je DSS zajedno s opozicijskim strankama SRS i SPS donijela skupštinski zaključak da će faktički prekinuti odnos s EU-om i zemljama koje su priznale Kosovo, ostale su parlamentarne stranke insistirale na dalnjim pregovorima o ispunjenju dogovorenih stavki u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Vojvodina na sjeveru i Kosovo na jugu čine, prema ustavu iz 2006. g., dvije autonomne pokrajine Srbije. Kosovo je od 1999. g. i od kraja rata na Kosovu pod upravom UN-a. Parlament u Prištini se proglašio neovisnost u februaru 2008. g. i nazvao se Republikom Kosovo. Srbijanska vlada i druge države smatralе su postupak proglašenja neovisnosti Kosova kao kršenje UN-ove Rezolucije 1244 i principa teritorijalnog integriteta. 8. oktobra 2008. g. UN-ova Generalna skupština složila se sa zahtjevom Srbije da pravnu valjanost proglašenja neovisnosti provjeri pred Međunarodnim sudom pravde. Tačno nakon jednom dana su bivše jugoslavenske republike Crna Gora i Makedonija priznale Kosovo kao neovisnu državu. To je bila ponovni teški međunarodni pad za Srbiju.

Srbija na putu ka Evropskom uniji

Pregovori o stabilizaciji i pridruživanju, koji su počeli 8. novembra 2005. g. između EU-a i tada još uvijek postojeće državne zajednice Srbije i Crne Gore, najprije su bili prekinuti u proljeće 2006. g. od strane zemalja EU-a s obzirom da vlasti u Srbiji nisu preduzeli dovoljno aktivnosti u hvatanju Radovana Karadžića i Ratka Mladića. Nakon poboljšanje saradnje Srbije s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju (ICTY) nastavljeni su pregovori i okončani su 7. novembra 2007. g. parafiranjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Sporazum treba biti potpisani tek nakon izručenja Mladića ICTY-ju.

Srbija graniči s osam susjednih država kao nijedna druga zemlja u regiji, te tako ima značajan geostrateški položaj. Ova prednost vodi ka tome da posebno strane firme

otvaraju tamo svoja predstavništva, kao što je to, naprimjer, ruski energetski gigant Gasprom ili proizvođač automobila Fiat. Srbija je članica CEFTA-e i Organizacije za crnomorsku ekonomsku saradnju.

Ekonomska situacija u Srbiji

Srpska ekonomija je bila u kolapsu tokom 1990ih. Godine 1993. zabilježena je druga najveća inflacija u historiji ekonomije $2,35 \cdot 10^{23}\%$ (64% dnevno). Prosječna plaća u decembru 1993. iznosila je 21 marku. U najkritičnijim momentima dolazilo je i do nestašica hrane. Srbiji su uvedene opće sankcije Vijeća sigurnosti UN 1992. Veći dio sankcija je ukinut 1996, 2000, 2001. i 2005. kada je u potpunosti normalizirana trgovina sa SAD-om.

Poljoprivreda čini 16,6% nacionalnog BDP-a, industrija 25,5% i uslužne djelatnosti 57,9%. Ukupni BDP za 2007. je bio oko 44,8 milijardi dolara, dok je BDP za 2007. po stanovniku iznosio 10,375 dolara. Srbija se nalazi na površini od ukupno 8.840.000 hektara. Površina poljoprivrednog zemljišta obuhvaća 5.734.000 hektara (0,56 ha po stanovniku), a na oko 4.867.000 hektara te površine prostire se obradivo zemljište (0,46 ha po stanovniku). Oko 70% ukupne teritorije Srbije čini poljoprivredno zemljište, dok je 30% pod šumama.

Srbija raspolaže sa oko 2.961.000 radno-sposobnog stanovništva, sa stopom nezaposlenosti od 21,56%.

Ukupna vanjskotrgovinska robna razmjena Republike Srbije za period januar-decembar 2007. godine iznosila je 19.790,9 miliona eura. Izvoz je iznosio 6432,2 miliona, a uvoz 13358,7 miliona. Vanjskotrgovinska robna razmjena bila je najveća sa članicama Evropske unije, oko 60%. U izvozu, glavni vanjskotrgovinski partneri, pojedinačno, bili su: Italija (1.094,2 miliona dolara); Bosna i Hercegovina (1.042,1 miliona dolara) i Crna Gora (950,9 miliona dolara). U uvozu, glavni vanjskotrgovinski partneri, pojedinačno, bili su: Ruska Federacija (2.625,9 miliona dolara, uglavnom uvoz energenata); Njemačka (2.169,7 miliona dolara) i Italija (1.777,8 miliona dolara).

Taktika:

Vi ste predstavnik/-ca svoje zemlje. Imajte uvijek na umu sljedeće: Vaš cilj je ulazak Srbije u Evropsku uniju! Stoga morate uvjeriti partnere s kojima pregovarate da je Srbija zrela za članstvo. UKAZUJTE na velike uspjehe rada vlade i objasnite planove za daljnje reforme. Pokažite nedvojbeno da se ne ustručavate preduzeti promjene u svojoj zemlji. Srbija je napravila određene napretke vezane za ispunjenje političkih kriterija. Novi ustav stupio je na snagu u novembru 2006. g. Zakon o ustavu također je usvojen. U januaru 2007. g. održani su prvi parlamentarni izbori koji su zadovoljavali međunarodne standarde. Ipak, došlo je do oštih prepucavanja dok nije oformljena nova vlada u maju 2007. g. Time se usporio tempo reformi. Nova vlast trudila se ponovno da pokrene reformski proces. Civilna kontrola nad vojskom se poboljšala. Srbija je dala pozitivan doprinos regionalnoj saradnji.

Srbija je sudjelovala na savjetovanjima o budućem statusu Kosova pod vodstvom specijalnog izaslanika UN-ovog generalnog sekretara za Kosovo i čini to i dalje pod vodstvom međunarodne Trojke.

Međutim, dolazi do zastoja u reformi pravosuđa i još uvijek nedostaje novi pravni okvir. Korupcija je i dalje široko rasprostranjena.

Ljudska prava, posebno žena, djece i Roma (ukupno manjima) moraju se više poštovati – kao i ranije, i sada postoji etnička netrpeljivost.

Srbija mora konačno početi bez ograničenja sarađivati s ICTY-jem, a svi optuženi koji su slobodni moraju biti predati Haškom sudu, kako bi se pregovori u vezi sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju mogli i formalno zaključiti.

Srbija je napravila osjetne korake u stvaranju funkcionalne tržišne ekonomije. Daljnji reformski napor su potrebeni kako bi Srbija traktorno mogla izdržati konkurenčijski pritisak i tržište unutar Evropske unije.

Značajni elementi ekonomске politike su zadržani. Ekonomija se i dalje jako širi. Kao i ranije, i sada ulaze strane investicije u zemlju. Inflacija se opala, deficit u budžetu je zadržan, a povećane su investicije i ekonomска integracija u EU.

Doduše, nezaposlenost je još uvijek visoka, a privatizaciju treba gurati naprijed. Privatnom sektoru još uvijek nedostaje dinamike i konkurenčne sposobnosti.

Pregovori o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju pokazali su da Srbija posjeduje potrebne kapacitete upravljanja, kako bi se mogla približiti Evropskoj uniji. Prepostavke za provođenje Sporazuma su dobre za Srbiju. U oblastima kao što su transport roba, carina i porezi, industrija, poljoprivreda i izdavanje voza Srbija je daleko dogurala. Ipak, zemlja mora odstraniti značajne slabe tačke pri primjeni i učinkovitom provođenju pravnih normi. Naročito nedostaju potrebni ljudski i finansijski resursi.

Turska (Türkiye)

Glavni grad:	Ankara (3,6 miliona stanovnika 2004.)
Državno uređenje:	Republika, parlamentarna demokratija
Površina:	779.000 km ²
Br. stanovnika	72,975 miliona
BND/stanovniku:	5400 US-dolara
Stopa rasta stanovništva:	6,1%
Stopa nezaposlenosti:	9,9%
Jezici:	Turski, kurdske dijalekti
Religije:	muslimani oko 99%, većina Hanefiti (sunitski, „ortodoksnii“ Pravac u islamu); osim toga Aleviti („heterodoksnii“ pravac Islama) 15-20 miliona, jermenski-apostolski hrišćani oko 65.000, Jevreji oko 25.000, sirijsko-pravoslavni 15.000
Etničke grupe:	80% Turci, 20% Kurdi (procena)
Predsjednik države:	Ahmet Noedet Sezet
Premijer:	Recep Tayyip Erdogan
Daljnje informacije:	www.tuerkischebotschaft.de

www.weltalmanach.de (2009)

Vi ste predstavnik/-ca Turske. Vaša zemlja je još 1987. podnela zahtev za članstvo u Evropskoj uniji. Zbog tog dužeg vremenskog perioda zahtevate što skoriji prijem u Uniju. Za vreme pregovora možete se oslanjati na sledeće podatke iz istorije, politike i privrede Vaše zemlje. Naravno, možete i pirkirivati ili ulepšavati neke ne tako povoljne podatke. Imajte uvek u vidu da je Vaš cilj ulazak Vaše zemlje u EU.

Istorija

Istorijski Turska kao republike počinje 1923. Mustafa Kemal Ataturk je u nizu kulturno-revolucionarnih nasilnih akcija pokušao da stvori jednu modernu državu po zapadnom uzoru. Koncept „kemalizma“ kristališe se u šest principa koji su ušli u program državne partije, Republičke narodne partije (CHP), osnovane 1934 od strane Ataturka. A to su: nacionalizam (osnivanje turske nacionalne države), sekularizam (laicizam, tj. odvajanje države i religije, samim tim i napuštanje islamske ideje o carstvu), republikanizam (izbor republikanskog državnog uređenja i konačno odbacivanje ponovnog uvođenja vladavine sultana ili kalifa) i populizam (jednakost građana bez obzira na nacionalnu pripadnost, jezik ili veru, istovremeno je „volja naroda“ trebala da bude priznata kao konstitutivni element turske države), etatizam (vodeća uloga države u privredi) reformizam (postulat permanentne i dinamične reforme države i društva).

Nakon Ataturkovih reformi Turska se radikalno i – uprkos padovima – trajno preorientisala, kao nijedna islamska zemlja. Njena težnja da se integriše u zapadnjačku Evropu, danas dovodi do mera demokratizacije, kao do promene ustava u avgustu 2002.

Noviji politički tokovi

U Turskoj su 3. novembra 2002. održani prevremeni izbori na svim nivoima. Nova vladajuća stranka, AKP («Stranka pravde i razvoja»), srednje-desno orijentisana, jasno se založila za reforme i postavila sebi cilj ispunjavanje političkih kriterijuma iz Kopenhagena, da bi time započela pregovore o priključenju EU. Stranka opozicije, srednje-levo orijentisana Republikanska narodna partija, podržava zalaganja vlade u procesu priključenja Turske. Ipak se postavlja pitanje, koliko stavovi jedne zapadno opredeljene elite mogu da pronađu oslonac u društvu, koje je većinom ukorenjeno u islamskoj tradiciji i koje odatle crpi sigurnost, orientaciju i identitet. To se pokazalo i na slobodnim i demokratskim parlamentarnim izborima 2002., na kojima su se glasači ipak odlučili za jednu islamsku partiju.

Od daljeg razvoja zemlje zavisi odluka o priključenju EU, o čemu se vode krajnje kontroverzne diskusije među članicama. Nemačka, koja ima tradicionalno dobre odnose sa Turskom, je tu posebno zainteresovana, jer doseljenici turskog porekla sa 2,4 miliona ljudi čine veliku etničku manjinu.

Novi zakoni iz 2000. godine bili su prekretnica u naporima Turske da izjednači svoj standard sa evropskim, jer je su uveli bitne promene na područjima ravnopravnosti polova, zaštite dece i ranjivih grupa i slobodu udruživanja.

Turska vlada je donela ukupno sedam «paketa o harmonizaciji», koji su stupili na snagu između 19. februara 2002. i 7. avgusta 2003. Već 2001. su 34 člana turskog ustava usaglašena sa evropskim pravom. Promene Ustava od 3. oktobra 2001. se odnose na slobodu misli i izražavanja, zaštitu od mučenja, jačanje demokratije i civilnih institucija, pravo na privatnost, nepovredivost stana, slobodu govora, sloboden izbor mesta stanovanja, kao i veću ličnu slobodu, slobodu udruživanja i ravnopravnost polova.

Veliki izazov se sada sastoji u sprovođenju ovih brojnih zakonskih promena i u praksi. Još uvek si vidljivi veliki nedostaci, posebno u sprovođenju zabrane mučenja i zaštite prava manjina, što se odnosi na kurdske deo stanovništva. Zato EU pojačano kontroliše da li turski zakoni sprovode u praksi.

U pogledu političkih reformi postignuti su u 2007. g. samo ograničeni napreti.

- U izražavanju mišljenja i poštivanju prava nemuslimanskih vjerskih zajednica potrebno je još značajnih npora.
- Daljnji dodatni napori potrebni su u oblastima sprečavanje korupcije, u pravosudnom sistemu, prava sindikata, djece i žena, kulturna prava kao i u oblasti civilnog nadzora nad sigurnosnim snagama.
- Nova vlast treba bez zaostataka raditi u ovim prioritetnim oblastima.
- U odnosu na najhitnije teme, naime slobodno izražavanje mišljenja i vjerske slobode vlast bi trebala pokrenuti skore korake.
- Broj terorističkih napada PKK-a, koja stoji na spisku EU-a o terorističkim organizacijama, povećao se. Irak i Turska trebaju zajedno riješiti ovaj problem kroz nadležne institucije, pri čemu treba poštivati građanska prava.
- Turska mora riješiti ozbiljne privredne i socijalne probleme na jugoistoku zemlje. Osim toga, Turska je nastavila ograničenja direktnih saobraćajnih veza prema Kipru.

Privreda

Turska je za nekoliko decenija razvila svoju isključivo agrarnu ekonomiju u različite privredne strukture, koje ipak pokazuju veliku razliku između istoka i zapada. I danas više od 40% zaposlenih radi u poljoprivredi i stvara oko 13% bruto društvenog dohotka. Infrastrukturno još uvek prilično nerazvijen jug i jugo-istok zemlje je pretežno agrarno područje. Koncentracija na poljoprivredni sektor predstavlja jedan od glavnih tački spoticanja na putu Turske ka EU. Sadašnje članice strahuju da će proširenje poljoprivrednih subvencija na Tursku prevazići finansijske mogućnosti Zajednice. U zapadnoj Turskoj je veoma izražen industrijski razvoj (tekstil, prevozna sredstva, hemija, mašine, elektroprivreda). Industrija donosi oko 25% BND.

Privreda je 2000. i 2003. počela da se oporavlja od velike resekcije iz 2001. Pokretač uspona su uglavnom bili izvoz i popunjavanje zaliha. Unutrašnja potražnja kao da je u porastu, inflacija je popustila. Realne kamatne stope su ipak još uvek visoke, a broj nezaposlenih se povećao, u drugom kvartalu 2003. na 10% u odnosu na 9.3% iz prethodne godine. Broj nezaposlenih se kreće između 13.2% u gradskim područjima i 6.3% na selu. Stopa nezaposlenosti među mladima iznosi 20%. Iako se razlika u prihodima poslednjih godina znatno zaoštrila, nastanak apsolutnog siromaštva je izbegnut.

Iako je vlada 2002. najavila podršku neophodnim strukturnim reformama, tempo privrednih reformi je primetno oslabio. Uzrok tome je pre svega bilo prvenstveno usmeravanje na političke reforme i kriza u susednom Iraku.

Reforme u Turskoj tehnički i finansijski podržavaju Međunarodni monetarni fond/IMF i Svetska banka. Njihovi krediti čine više od 10% BSD.

Odnosi između Evropske unije i Turske

Pripajanje zapadnom savezu je počelo kada je 1945. Turska objavila rat Nemačkoj. To je stvorilo preduslov da Turska bude jedan od osnivača Ujedinjenih nacija. Trumanova doktrina iz 1947. je garantovala Turskoj i Grčkoj nacionalni integritet i suverenitet, koji su bili značajni za sigurnost SAD-a. Time je put za masonu vojnu i privrednu pomoč bio otvoren. Turski parlament je 18. februara 1952. ubedljivom većinom prihvatio ulazak u NATO. Još ranije je Turska bila jedan od osnivača Organizacije za evropsku ekonomsku saradnju (OEEC), a u avgustu 1949. je, zajedno sa Grčkom, pristupila Savetu Evrope.

Već 1964. je tadašnja Evropska ekomska zajednica (EEZ) sa Turskom sklopila sporazum o pripajanju. Član 28 ovog sporazuma je Turskoj stvorio perspektivu za članstvo u Evropskoj zajednici. Nakon ovog koraka dugo nije bilo više pomaka ka približavanju Evrope i Turske. Tek 1987. je Turska podnela zahtev za punopravnim članstvom, koji je 1990. bio odbijen.

Decembra 1995. je Evropska unija sklopila carinsku uniju sa Turskom. Time su ukinute sve carine između Turske i EU.

Evropska komisija je u martu 1998. izglasala „Evropsku strategiju za Tursku“ koja sadrži predloge za jačanje obostrane saradnje. U „Strategiji za unapređenje odnosa između Turske i EU – Predlozi Turske“ Turska se saglasila sa tekstrom Evropske komisije.

Na zasedanju Evropskog saveta u Helsinkiju u decembru 1999. Turska je konačno proglašena zvaničnim kandidatom. Time je dostignuta prekretnica, koja je okončala dugu

fazu „ledenog doba“. Ugovor o partnerstvu sa Turskom je potpisana za vreme EU samita u Nici decembra 2000. Od 2000. Turska prima pomoć EU u cilju priprema za priključenje.

Turska vlada je 19. marta 2001. donela nacionalni program za sprovođenje partnerstva sa EU. Ovaj reformski program ima za cilj da zemlju doveđe u stanje da može ispuniti kriterijume iz Kopenhagena, na kojima počiva proces proširenja. Generalni sekretarijat za EU je u Turskoj već organizovan. Tako se Turska nalazi na početku jedne fundamentalne revizije celokupnog političkog, ekonomskog i socijalnog sistema. Uprkos otopljavanju odnosa između EU i Turske, problemi i dalje postoje. .

Evropska komisija od 1998. u svojim godišnjim izveštajima ocenjuje napredak u pripremama Turske za članstvo. Prema procenama Evropske komisije kriterijumi iz Kopenhagena su ispunjeni, osim nekih izuzetaka. Kritične oblasti su, kao i uvek područja demokratije, pravne države i ljudskih prava. I priznavanje i sprovođenje određenih (kulturnih) prava kurdske manjine su označeni kao nedovoljni. Pod uslovom da Turska otkloni pomenute nedostatke, EU je odobrila početak pregovora. Kraj ovih pregovora, tj. članstvo je ipak otvoren. Članstvo Turske još nije sigurno. Nakon 11. septembra i rata u Iraku, Turska je postala svesna svoje geostrateški važne uloge. Zemlja sebe vidi kao most između Evrope i islamskog sveta i kao važnog partnera Zapada u borbi protiv fundamentalističkog terorizma. U vezi sa tim, saradnja sa Turskom je od elementarnog značaja za EU. I za SAD je Turska važan partner. Teroristički napadi mogu dovesti do toga da Turska u budućnosti nastupa zahtevnije po pitanju priključenja EU nego do sada.

Prijemom Kipra u EU nije se poboljšao istorijski neprijateljski odnos između Turske i Grčke. Odnose zaoštravaju i sukobi oko granica na moru kao i suprotstavljeni stavovi po pitanju podeljenog ostrva Kipra (grčki jug Kipra je 2004. postao član EU; republiku na severu, gde dominiraju Turci, priznaje jedino Turska i njene trupe). Preduslov za približavanje Turske EU je konstruktivan stav Ankare u rešavanju kiparskog pitanja. EU je kao uslov za početak pregovora o priključenju zahtevala od Turske da prizna grčki deo Kipra kao državu, ali do toga još nije došlo. Doduše, treba imati u vidu da ponovno ujedinjenje koje su nadgledale UN nije uspelo zbog negativnog glasanja kiparskih Grka, a ne Turaka.

Mnoge debate oko mogućeg pristupa Turske EU-u u posljednih su godina nastale su iz raspoloženja koja imaju malo dodira s racionalnosti i objektivnosti. EU se nalazi u dubokoj krizi što se tiče njenog političkog programa, određivanje ciljeva i njihovog dostizanja.

Ovi problemi reflektiraju se u diskusiji preko mogućih problema koji mogu proizići iz pristupa Turske EU-u. U prvom planu stoje streljne:

- da bi time politički i privredni proces razvoja i ujedinjenja u EU zapasti u krizu.
- da bi ekomska podrška Turskoj suviše finansijski opteretila EU.
- da kulturna različitost Turske nije podnošljiva prema evropskoj ljestvici vrijednosti.

Potencijani novi član, kojem demografski razvoj zaokreće tendenciju smanjenja stanovništva u EU, a koji uprkos značajnom privrednom rastu ima 25% stanovništva koji su ispod granice siromaštva. Narod podržava demokraciju, ali ipak 2/3 želi jaku političku figuru vođe, što može uzrokovati jaku želju za vrućim debatama. Često su ove debate ideološki nastrojene i barataju vrlo malo s konkretnim brojevima, činjenicama i objektivnim istraživanjima.

I u Turskoj je pristup EU-u u međuvremenu označen s velikim upitnikom. U stanovništvu je sve više straha od vlasti koja je u Briselu.

Taktika:

Kao predstavnik/ca Turske, u svojoj argumentaciji, ukazujite na to da Vaša zemlja za Evropu predstavlja most prema islamu, republikama bivšeg Sovjetskog Saveza i Centralnoj Aziji. Opravdanje za brzi ulazak u Evropu pronađite u zahtevu za članstvo koji je veoma rano postavljen.

Naglasite pre svega prednosti u pogledu bezbednosne politike, koje bi donelo članstvo Turske. Stavite do znanja da, u slučaju odbijanja, Turskoj ponovo preti jačanje nacionalističkih i fundamentalističkih snaga, što ne može biti u interesu Unije.

Istovremeno morate opovrgnuti moguće prigovore evropskih država, koje se plaše povećanja napetosti između Turske i Grčke, i posmatraju potencijalno tursko članstvo kao povećani bezbednosni rizik za EU u području Sredozemnog mora. Stoga se pokažite zainteresovanim i otvorenim za integracije u zajedničku odbrambenu i bezbednosnu politiku Unije. Vi znate, da bi brojne države članice, kao i SAD pozdravle uključivanje Turske u ovo područje relevantno za bezbednost.

Sukob oko Kipra: Ostanite diplomata i podržite rješenje sukoba koje je u Vašem smislu pravedno. (stvaranje ravноправне konfederacije i međunarodno priznanje sjevernog Kipra). Spremni ste na kompromise, ali i EU, pogotovo Grčka i Kipar moraju se vratiti na svoje razloge. Podvlačite da je pitanje Kipra obostrani problem i da se ne može riješiti samo od strane Turske. Ali u pogledu sukoba vezanih za granicu s Grčkom, tragate za prihvatljivim rješenjem.

Ukažite na političku i ekonomsku važnost Turske kao sredozemne zemlje. Pokušajte pridobiti druge sredozemne zemlje (Španiju i Italiju) da predaju Vaš zahtjev za pristupanje. Pored Grčke, i Bugarska je Vaš direktni susjed i možda na Vašoj strani.

S obzirom da poznajete zbog čega se drugi protive Vašem pristupu EU-u (manjkava demokracija, situacija s Kurdimama, mnogo turskih radnika u Uniji...), ponudite kompromise kako biste omogućili punopravno članstvo. Npr., da Turcima prvih godina ne bude dozvoljeno da slobodno putuju. Ukoliko neko bude izražavao stav da se EU i Turska suviše razlikuju kulturološki, ukažite na to da je EU zajednica vrijednosti koja se temelji na principima kulturne raznolikosti i tolerancije.

Napomenite da bi eventualna negativna preporuka Komisije mogla naškoditi odnosima Turske i EU-a, te ojačati fundamentalne struje.

Usmjerite svoje interesne na njemačku poziciju u Savjetu EU-a. Turska očekuje, na osnovu uskih veza između ove dvije zemlje, posebno aktivnu njemačku podršku turskom članstvu u EU-u. Njemačka je najvažniji trgovački partner Turske i ulaže najviše investicija u Vašu zemlju. U Njemačkoj živi velika turska manjina – otprilike 400.000 turskih privrednika doprinosi na neki način razvoju privrede u Njemačkoj.